

III

(Akty przygotowawcze)

RADA

STANOWISKO RADY (UE) NR 9/2011 W PIERWSZYM CZYTANIU

z myślą o przyjęciu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie Unii Europejskiej na rzecz znaku dziedzictwa europejskiego

Przyjęte przez Radę w dniu 19 lipca 2011 r.

(2011/C 285 E/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 167 ust. 5 tiret pierwsze,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) ma na celu tworzenie coraz ściślejszego związku między narodami Europy i powierza Unii zadania w zakresie, między innymi, przyczyniania się do rozkwitu kultur państw członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego. W tym względzie Unia – jeśli to niezbędne – wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich na rzecz pogłębiania wiedzy na temat kultury i historii narodów europejskich i ich upowszechniania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 267 z 1.10.2010, s. 52.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 grudnia 2010 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 19 lipca 2011 r. Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... oraz decyzja Rady z dnia

(2) Lepsze zrozumienie oraz uznanie, szczególnie przez młodych ludzi, walorów ich wspólnego, a jednocześnie różnorodnego dziedzictwa pomaga wzmocnić poczucie przynależności do Unii i zintensyfikować dialog międzykulturowy. Ważne jest zatem promowanie szerszego dostępu do dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnianie jego europejskiego wymiaru.

(3) TFUE ustanawia także obywatelstwo Unii, które uzupełnia obywatelstwo krajowe odpowiednich państw członkowskich oraz stanowi istotny element ochrony i wzmocnienia procesu integracji europejskiej. Aby obywatele w pełni popierali integrację europejską, należy położyć większy nacisk na wspólne wartości, historię i kulturę, będące kluczowymi elementami uczestnictwa w społeczeństwie zbudowanym w oparciu o wolność, demokrację i szacunek dla praw człowieka, różnorodność kulturową i językową, tolerancję i solidarność.

(4) Dnia 28 kwietnia 2006 r. uruchomiono w Grenadzie (Hiszpania) międzyrządową inicjatywę na rzecz Znak Dziedzictwa Europejskiego (zwaną dalej „inicjatywą międzyrządową”).

(5) Dnia 20 listopada 2008 r. Rada przyjęła konkluzje⁽³⁾, których celem jest przekształcenie inicjatywy międzyrządowej w działanie Unii (zwane dalej „działaniem”), i w których zachęca Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego stworzenia przez Unię Znak Dziedzictwa Europejskiego (zwanego dalej „znakiem”) oraz do określenia uwarunkowań praktycznych odnośnie do realizacji tego projektu.

(6) Konsultacja społeczna i ocena wpływu przeprowadzone przez Komisję potwierdziły, że inicjatywa międzyrządowa jest cenna, ale wykazały, że konieczne jest jej dalsze rozwijanie, aby wykorzystany został cały jej potencjał; wykazały one także, że zaangażowanie Unii może wnieść wyraźną wartość dodaną i pomóc jej w osiągnięciu ważnego jakościowo postępu.

⁽³⁾ Dz.U. C 319 z 13.12.2008, s. 11.

- (7) Znak powinien korzystać z doświadczeń zdobytych przez inicjatywę międzyrządową.
- (8) Znak powinien dążyć do tworzenia wartości dodanej i do komplementarności z innymi inicjatywami, takimi jak Lista światowego dziedzictwa UNESCO, Lista reprezentatywna niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO i „Europejskie szlaki kulturowe” Rady Europy. Wartość dodana znaku powinna opierać się na wkładzie wybranych obiektów w europejską historię i kulturę, w tym w budowanie Unii, na wyraźnym wymiarze edukacyjnym kierowanym do obywateli, w szczególności osób młodych, oraz na budowaniu sieci kontaktów między obiektami w celu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk. Główny nacisk działania należy położyć nie na konserwację obiektów, która powinna być zagwarantowana przez istniejące systemy ochrony, ale na promowanie obiektów i dostęp do nich oraz na jakość udzielanych informacji i proponowanych działań.
- (9) Oprócz wzmocnienia poczucia przynależności europejskich obywateli do Unii i ożywiania dialogu międzykulturowego działanie może przyczynić się także do zwiększenia wartości dziedzictwa kulturowego i nadania mu odpowiedniej rangi, zwiększenia jego roli w rozwoju gospodarczym i zrównoważonym rozwoju regionów, w szczególności dzięki turystyce kulturalnej, do wspierania synergii między dziedzictwem kulturowym a współczesną twórczością i kreatywnością i ogólniej do promowania wartości demokratycznych i praw człowieka, które leżą u podstaw integracji europejskiej.
- (10) Cele te są w pełni zgodne z celami określonymi w komunikacie Komisji zatytułowanym „Europejska agenda kultury w dobie globalizacji świata”, do których należy promowanie różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego oraz promowanie kultury jako katalizatora kreatywności.
- (11) Przy przyznawaniu znaku zasadnicze znaczenie ma stosowanie wspólnych, jasnych i przejrzystych kryteriów oraz procedur, w tym w trakcie dwóch pierwszych lat selekcji, gdy należy stosować przepisy przejściowe.
- (12) Procedura selekcji obiektów w ramach działania powinna przebiegać w dwóch etapach. Wstępna selekcja obiektów powinna się odbyć na szczeblu krajowym. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogłyby zapraszać do współdziałania władze lokalne i regionalne. Następnie powinna się odbyć selekcja na szczeblu Unii. Każdy obiekt, któremu przyznano znak, powinien być monitorowany, aby zagwarantować, że nadal spełnia on kryteria określone dla znaku.
- (13) W ramach pierwszej oceny działania należy przeanalizować poszerzenie geograficznego zakresu działania.
- (14) W przypadku wystąpienia niezaprzeczalnego związku tematycznego między kilkoma obiektami usytuowanymi w jednym państwie członkowskim działanie powinno umożliwić składanie wspólnego wniosku o przyznanie znaku. Takie wspólne wnioski powinny dotyczyć rozsądnej liczby uczestniczących obiektów i wykazywać europejską wartość dodaną w porównaniu z indywidualnymi wnioskami dotyczącymi tych samych obiektów.
- (15) Analogicznie, ze względu na międzynarodowy wymiar niektórych obiektów, działanie powinno umożliwić składanie wspólnego wniosku o przyznanie znaku zarówno w przypadku obiektów usytuowanych w różnych państwach członkowskich, ale które łączy jeden konkretny temat, jak również w przypadku obiektów usytuowanych na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich.
- (16) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszej decyzji i, w szczególności, przepisów dotyczących wyznaczania obiektów, którym ma być przyznany znak, dotyczących odebrania znaku i sformalizowania procedury rezygnacji ze znaku, uprawnienia wykonawcze należy powierzyć Komisji.
- (17) Procedury administracyjne dotyczące znaku powinny być nieuciążliwe i elastyczne, zgodnie z zasadą pomocniczości.
- (18) Ponieważ cele niniejszej decyzji nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie z uwagi w szczególności na potrzebę nowych wspólnych, jasnych i przejrzystych kryteriów i procedur związanych ze znakiem, a także na potrzebę lepszej koordynacji między państwami członkowskimi, natomiast możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Ustanowienie

Niniejszym ustanawia się działanie („działanie”) Unii Europejskiej o nazwie „Znak Dziedzictwa Europejskiego” („znak”).

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej decyzji stosuje się następujące definicje:

- 1) „obiekty” oznaczają zabytki, miejsca naturalne, obiekty podwodne, archeologiczne, przemysłowe lub miejskie, krajobrazy kulturowe, miejsca pamięci, dobra i obiekty kultury i dziedzictwo niematerialne związane z danym miejscem, w tym dziedzictwo współczesne;

2) „obiekt międzynarodowy” oznacza:

- a) kilka obiektów usytuowanych w różnych państwach członkowskich, które łączy jeden konkretny temat, co pozwala na złożenie wspólnego wniosku; lub
- b) jeden obiekt usytuowany na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich;

3) „krajowy obiekt tematyczny” oznacza kilka obiektów usytuowanych w tym samym państwie członkowskim, które łączy jeden konkretny temat, co pozwala na złożenie wspólnego wniosku.

Artykuł 3

Cele

1. Niniejsze działanie przyczynia się do osiągnięcia następujących celów ogólnych:

- a) wzmocnienie u obywateli europejskich, w szczególności u młodych ludzi, poczucia przynależności do Unii, opartego na wspólnych wartościach oraz elementach europejskiej historii i dziedzictwa kulturowego, a także na uznaniu walorów różnorodności krajowej i regionalnej;

- b) pogłębienie dialogu międzykulturowego.

2. Dla osiągnięcia celów określonych w ust. 1 działanie służy osiągnięciu następujących celów pośrednich:

- a) podkreślenie symbolicznej wartości obiektów, które odegrały znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii, i nadanie im odpowiedniej rangi;
- b) poprawa rozumienia przez obywateli europejskich historii Europy i procesu budowania Unii, a także ich wspólnego, a jednocześnie różnorodnego dziedzictwa kulturowego, szczególnie w powiązaniu z wartościami demokratycznymi i prawami człowieka, które leżą u podstaw integracji europejskiej.

3. Obiekty same w sobie mają służyć osiągnięciu następujących celów szczegółowych:

- a) podkreślanie ich znaczenia dla Europy;
- b) podnoszenie świadomości wspólnego dziedzictwa kulturowego wśród obywateli europejskich, w szczególności wśród młodych ludzi;
- c) ułatwianie wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w całej Unii;
- d) zwiększanie lub poprawa dostępu dla wszystkich, w szczególności młodych ludzi;

- e) pogłębienie dialogu międzykulturowego, szczególnie wśród młodych ludzi, poprzez kształcenie w dziedzinie sztuki, kultury i historii;

- f) wspieranie synergii między dziedzictwem kulturowym, z jednej strony, a współczesną twórczością i kreatywnością, z drugiej strony;

- g) przyczynianie się do atrakcyjności oraz gospodarczego i zrównoważonego rozwoju regionów, w szczególności przez turystykę kulturalną.

Artykuł 4

Uczestnictwo w działaniu

W działaniu mogą uczestniczyć, na zasadzie dobrowolności, państwa członkowskie.

Artykuł 5

Wartość dodana i komplementarność działania względem innych inicjatyw

Komisja i państwa członkowskie zapewniają wartość dodaną działania i jego komplementarność względem innych inicjatyw dotyczących dziedzictwa kulturowego, takich jak Lista światowego dziedzictwa UNESCO, Lista reprezentatywna niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO i „Europejskie szlaki kulturowe” Rady Europy.

Artykuł 6

Kwalifikowalność do przyznania znaku

Obiekty w rozumieniu art. 2 kwalifikują się do przyznania znaku.

Artykuł 7

Kryteria

1. Znak przyznawany jest zgodnie z następującymi kryteriami (zwanymi dalej „kryteriami wyboru”):

- a) obiekty kandydujące do znaku muszą mieć wartość europejskiego symbolu i odegrać znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii. Muszą one zatem spełniać co najmniej jedno z następujących kryteriów:

- (i) ich ponadgraniczny lub ogólnoeuropejski charakter: sposób, w jaki przeszłe oraz obecne oddziaływanie i atrakcyjność kandydującego obiektu wykraczają poza granice danego państwa członkowskiego;

- (ii) ich miejsce i rola w historii Europy i integracji europejskiej oraz ich powiązania z kluczowymi dla Europy wydarzeniami, osobistościami lub ruchami;

- (iii) ich miejsce i rola w rozwijaniu oraz propagowaniu wspólnych wartości, które leżą u podstaw integracji europejskiej;
- b) obiekty kandydujące do znaku muszą przedłożyć projekt, którego realizacja ma się rozpocząć najpóźniej do końca roku wyznaczenia obiektu, a który obejmuje wszystkie poniższe elementy:
- (i) popularyzowanie wiedzy na temat europejskiego wymiaru obiektu, w szczególności poprzez odpowiednią działalność informacyjną, oznakowanie obiektu i szkolenie personelu;
 - (ii) organizowanie działań edukacyjnych, adresowanych w szczególności do młodych ludzi, które pozwalają na pogłębienie zrozumienia wspólnej historii Europy oraz jej wspólnego, a zarazem różnorodnego dziedzictwa, i które wzmacniają poczucie przynależności do wspólnej przestrzeni;
 - (iii) propagowanie wielojęzyczności i ułatwianie dostępu do obiektu dzięki wykorzystaniu kilku języków Unii;
 - (iv) udział w działaniach sieci obiektów opatrzonych znakiem w celu wymiany doświadczeń i inicjowania wspólnych przedsięwzięć;
 - (v) nadanie odpowiedniej rangi i zwiększanie atrakcyjności danego obiektu, w skali europejskiej, między innymi poprzez wykorzystywanie możliwości oferowanych przez nowoczesne technologie oraz narzędzia cyfrowe i interaktywne oraz poprzez synergie z innymi inicjatywami europejskimi.
- W przypadku gdy pozwala na to specyfika obiektu, zachęca się do organizowania działań artystycznych i kulturalnych, które zwiększają mobilność europejskich profesjonalistów z dziedziny kultury, artystów i kolekcji, pobudzają dialog międzykulturowy i ułatwiają tworzenie związków między dziedzictwem a współczesną twórczością i kreatywnością;
- c) obiekty kandydujące do znaku muszą przedłożyć plan prac obejmujący wszystkie następujące elementy:
- (i) zagwarantowanie prawidłowego zarządzania obiektem, w tym zdefiniowanie celów i wskaźników;
 - (ii) zagwarantowanie zachowania obiektu oraz przekazania go następnym pokoleniom zgodnie z odpowiednimi regulami ochrony;
 - (iii) zagwarantowanie jakości obsługi zwiedzających, w tym przedstawienie historii obiektu, informacje dla zwiedzających, oznakowanie itp.;
 - (iv) zagwarantowanie dostępu do obiektu jak najszerszym kręgom społeczeństwa, między innymi dzięki odpowiedniemu dostosowaniu obiektów lub szkoleniom personelu;
 - (v) poświęcenie szczególnej uwagi ludziom młodym, w szczególności poprzez zapewnienie im korzystniejszych warunków dostępu do obiektu;
 - (vi) propagowanie obiektu jako trwałego celu turystycznego;
 - (vii) rozwijanie spójnej i kompleksowej strategii komunikacyjnej podkreślającej europejski wymiar obiektu;
 - (viii) zagwarantowanie zarządzania obiektem w sposób najbardziej przyjazny środowisku.
2. W odniesieniu do kryteriów wyboru wymienionych w ust. 1 lit. b) i c) każdy obiekt jest odpowiednio oceniany z uwzględnieniem jego cech charakterystycznych.

Artykuł 8

Panel europejski

1. Europejski panel niezależnych ekspertów (zwany dalej „panelem europejskim”) zostaje utworzony w celu przeprowadzania procedur selekcji i monitorowania na szczeblu Unii. Zapewnia on właściwe stosowanie kryteriów wyboru przez obiekty w państwach członkowskich.

2. Panel europejski składa się z 13 członków, z których czterech mianuje Parlament Europejski, czterech – Rada, czterech – Komisja, a jednego Komitet Regionów, zgodnie z ich odpowiednimi procedurami. Panel europejski wyznacza swojego przewodniczącego.

3. Członkowie panelu europejskiego to niezależni eksperci posiadający znaczące doświadczenie i wiedzę fachową z dziedziny odnoszących się do celów działania. Każda instytucja i każdy organ starają się zapewnić, aby kompetencje mianowanych przez nie ekspertów możliwie jak najbardziej się uzupełniały i aby eksperci reprezentowali szerokie spektrum geograficzne.

4. Członkowie panelu europejskiego mianowani są na okres trzech lat.

W drodze odstępstwa, w 2012 roku, czterech ekspertów jest mianowanych przez Parlament Europejski na okres dwóch lat, czterech przez Radę na okres trzech lat, czterech przez Komisję na okres jednego roku i jeden przez Komitet Regionów na okres trzech lat.

5. Członkowie panelu europejskiego zgłaszają wszelki faktyczny lub potencjalny konflikt interesów dotyczący konkretnego obiektu. W przypadku dokonania takiego zgłoszenia przez członka lub gdy taki konflikt interesów zostanie ujawniony, dany członek nie uczestniczy w ocenie tego obiektu lub żadnego innego obiektu z danego państwa członkowskiego (danych państw członkowskich).

6. Wszystkie sprawozdania, zalecenia i powiadomienia panelu europejskiego podawane są do wiadomości publicznej przez Komisję.

Artykuł 9

Formularz wniosku

Aby stosować możliwie sprawne i nieuciążliwe procedury Komisja opracuje, w oparciu o kryteria wyboru, wspólny formularz wniosku (zwany dalej „formularzem wniosku”), z którego będą korzystać wszystkie obiekty kandydujące.

Artykuł 10

Wstępna selekcja na szczeblu krajowym

1. Za wstępną selekcję obiektów ubiegających się o przyznanie znaku odpowiadają państwa członkowskie.

2. Każde państwo członkowskie może wstępnie wybrać do dwóch obiektów co dwa lata.

3. Wstępnej selekcji dokonuje się w oparciu o kryteria wyboru i na podstawie formularza wniosku.

4. Każde uczestniczące państwo członkowskie ustanawia własne procedury i własny harmonogram wstępnej selekcji obiektów zgodnie z zasadą pomocniczości, dążąc do tego, by procedury administracyjne były możliwie nieuciążliwe i elastyczne. Uczestniczące państwo członkowskie przekazuje następnie Komisji formularze wniosków dotyczące wstępnie wybranych obiektów do dnia 1 marca roku, w którym odbywa się procedura selekcji, zgodnie z harmonogramem przedstawionym w załączniku.

5. Komisja publikuje pełną listę wstępnie wybranych obiektów i informuje o tym Parlament Europejski, Radę i Komitet Regionów niezwłocznie po sfinalizowaniu etapu wstępnej selekcji, tak by Parlament Europejski, Rada, Komitet Regionów, państwa członkowskie lub jakakolwiek inna osoba lub podmiot mogły przedstawić Komisji wszelkie uwagi, które mogłyby mieć wpływ na selekcję tych obiektów.

Artykuł 11

Selekcja na szczeblu Unii

1. Za ostateczny wybór obiektów, którym przyznany zostanie znak, odpowiada Komisja, a wyboru dokonuje panel europejski.

2. Panel europejski ocenia wnioski dotyczące wstępnie wybranych obiektów i wybiera maksymalnie jeden obiekt w każdym państwie członkowskim. W razie potrzeby wymagane mogą być dalsze informacje i może być zorganizowana wizyta na terenie obiektu.

3. Selekcji dokonuje się w oparciu o kryteria wyboru i na podstawie formularza wniosku. Panel europejski należycie uwzględni także uwagi, o których mowa w art. 10 ust. 5.

4. Panel europejski przygotowuje sprawozdanie dotyczące wstępnie wybranych obiektów i przekazuje je Komisji najpóźniej do końca roku, w którym odbywa się procedura selekcji.

Sprawozdanie to zawiera zalecenie przyznania znaku oraz towarzyszące mu wyjaśnienie konkluzji dotyczących obiektów wybranych i tych, które nie zostały wybrane. Komisja niezwłocznie przekazuje to sprawozdanie do wiadomości Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Regionów.

5. Obiekty kandydujące, które nie zostały wybrane, mogą w kolejnych latach być zgłaszane do wstępnej selekcji na szczeblu krajowym.

Artykuł 12

Obiekty międzynarodowe

1. Aby obiekt międzynarodowy kwalifikował się do przyznania znaku, musi spełniać wszystkie następujące warunki:

- każdy uczestniczący obiekt musi całkowicie spełniać kryteria wyboru;
- należy wyznaczyć jeden z uczestniczących obiektów na koordynatora, który będzie jedynym punktem kontaktowym dla Komisji;
- należy złożyć wniosek pod wspólną nazwą;
- w odpowiednich przypadkach należy wykazać wyraźny związek tematyczny.

2. Wnioski dotyczące obiektów międzynarodowych składane są zgodnie z tą samą procedurą co wnioski dotyczące innych obiektów. W następstwie konsultacji między uczestniczącymi obiektami, z udziałem właściwych organów krajowych, w odniesieniu do każdego z uczestniczących obiektów wypełnia się formularz wniosku i przesyła go koordynatorowi. Wstępnej selekcji obiektów międzynarodowych dokonuje państwo członkowskie, w którym usytuowany jest koordynator – z uwzględnieniem określonych w art. 10 ust. 2 liczbowych limitów obiektów – i obiekty te zgłaszane są w imieniu wszystkich zainteresowanych państw członkowskich po wyrażeniu przez nie zgody.

3. W przypadku wyboru obiektu międzynarodowego znak zostaje przyznany temu obiektowi jako całości i pod wspólną nazwą.

4. Jeżeli obiekt międzynarodowy spełnia wszystkie kryteria wyboru, jest on traktowany priorytetowo podczas dokonywania selekcji.

Artykuł 13

Krajowe obiekty tematyczne

1. Aby krajowy obiekt tematyczny kwalifikował się do przyznania znaku, musi spełniać wszystkie następujące warunki:

- należy wykazać europejską wartość dodaną wspólnego wniosku w porównaniu z wnioskami indywidualnymi;
- należy wykazać wyraźny związek tematyczny;

- c) każdy uczestniczący obiekt musi całkowicie spełniać kryteria wyboru;
- d) należy wyznaczyć jeden z uczestniczących obiektów na koordynatora, który będzie jedynym punktem kontaktowym dla Komisji;
- e) należy złożyć wniosek pod wspólną nazwą.

2. Wnioski dotyczące krajowych obiektów tematycznych składane są zgodnie z tą samą procedurą co wnioski dotyczące innych obiektów. W odniesieniu do każdego z uczestniczących obiektów wypełnia się formularz wniosku i przesyła go koordynatorowi. Wstępnej selekcji krajowych obiektów tematycznych dokonuje zainteresowane państwo członkowskie z uwzględnieniem określonych w art. 10 ust. 2 liczbowych limitów obiektów.

3. W przypadku wyboru krajowego obiektu tematycznego znak zostaje przyznany temu obiektowi jako całości i pod wspólną nazwą.

Artykuł 14

Wyznaczenie

1. Należycie uwzględniając zalecenie panelu europejskiego, Komisja wyznacza obiekty, którym ma zostać przyznany znak. Komisja informuje o ich wyznaczeniu Parlament Europejski, Radę i Komitet Regionów.

2. Znak przyznawany jest na stałe, o ile spełnione są warunki określone w art. 15, a działanie jest kontynuowane, oraz bez uszczerbku dla przepisów art. 16.

Artykuł 15

Monitorowanie

1. Każdy obiekt, któremu przyznano znak, jest regularnie monitorowany, aby zagwarantować, że nadal spełnia on kryteria wyboru i realizuje zobowiązania podjęte w projekcie i planie prac przedstawionych w dotyczącym go wniosku.

2. Za monitorowanie wszystkich obiektów usytuowanych na terytorium danego państwa członkowskiego odpowiada to państwo członkowskie. Za monitorowanie obiektu międzynarodowego odpowiada państwo członkowskie, w którym usytuowany jest koordynator.

3. Państwa członkowskie gromadzą wszystkie niezbędne informacje i co cztery lata przygotowują sprawozdanie, zgodnie z harmonogramem zamieszczonym w załączniku. Państwa członkowskie przesyłają sprawozdanie Komisji do dnia 1 marca roku, w którym odbywa się monitorowanie. Komisja przedkłada sprawozdanie panelowi europejskiemu do analizy.

4. Przed końcem roku, w którym odbywa się monitorowanie, panel europejski przygotowuje sprawozdanie o stanie obiektów opatrzonych znakiem, w razie potrzeby włączając do sprawozdania zalecenia, które powinny być uwzględnione w kolejnym okresie monitorowania.

5. Komisja ustanawia – we współpracy z panelem europejskim – wspólne wskaźniki dla państw członkowskich w celu zapewnienia spójnego podejścia do procedury monitorowania.

Artykuł 16

Odebranie znaku lub rezygnacja z niego

1. W przypadku ustalenia przez panel europejski, że obiekt nie spełnia już kryteriów wyboru lub nie realizuje już zobowiązań podjętych w projekcie i planie prac przedstawionych w dotyczącym go wniosku, panel europejski rozpoczyna – za pośrednictwem Komisji – dialog z danym państwem członkowskim, mając na celu ułatwienie dokonania niezbędnych dostosowań obiektu.

2. Jeżeli po upływie 18 miesięcy od rozpoczęcia dialogu nie dokonano niezbędnych dostosowań obiektu, panel europejski powiadamia o tym fakcie Komisję. Powiadomieniu towarzyszy uzasadnienie oraz zawiera ono zalecenia praktyczne dotyczące sposobu poprawienia sytuacji.

3. Jeżeli po upływie 18 miesięcy od powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, zalecenia praktyczne nie zostały wprowadzone w życie, panel europejski zaleca Komisji odebranie znaku danemu obiektowi.

4. Jeżeli panel europejski ustali, że obiekt uczestniczący w obiekcie międzynarodowym lub w krajowym obiekcie tematycznym nie spełnia już kryteriów wyboru lub nie realizuje już zobowiązań podjętych w projekcie i planie prac przedstawionych w dotyczącym go wniosku, zastosowanie ma procedura określona w ust. 1, 2 i 3. Odebranie znaku, na podstawie niniejszego ustępu, dotyczy całego obiektu międzynarodowego lub całego krajowego obiektu tematycznego. Jednak w przypadkach, w których nie zagrazi to spójności obiektu międzynarodowego lub krajowego obiektu tematycznego, panel europejski może zalecić odebranie znaku wyłącznie danemu obiektowi uczestniczącemu.

5. Należycie uwzględniając zalecenie, o którym mowa w ust. 3, Komisja podejmuje decyzję o odebraniu znaku. Komisja informuje o odebraniu znaku Parlament Europejski, Radę i Komitet Regionów.

6. Obiekty mogą w dowolnym momencie zrezygnować ze znaku; w takich przypadkach powiadamiają o rezygnacji dane państwa członkowskie, które z kolei informują o niej Komisję. Komisja dokonuje odpowiednich formalności dotyczących rezygnacji i informuje o tym Parlament Europejski, Radę i Komitet Regionów.

Artykuł 17

Ustalenia praktyczne

1. Komisja wprowadza w życie działanie. Komisja w szczególności:

- a) gwarantuje ogólną spójność i jakość działania;

- b) zapewnia koordynację między państwami członkowskimi i panelem europejskim;
- c) w świetle celów i kryteriów wyboru i w ścisłej współpracy z panelem europejskim sporządza wytyczne w celu ułatwienia procedur selekcji i monitorowania;
- d) zapewnia wsparcie panelowi europejskiemu.
2. Komisja jest odpowiedzialna za przekazywanie informacji dotyczących znaku oraz jego eksponowanie na poziomie Unii, w szczególności poprzez stworzenie i prowadzenie poświęconej mu strony internetowej. Komisja zapewnia również stworzenie logo dla działania.
3. Komisja wspiera tworzenie sieci kontaktów między obiektami, którym przyznano znak.
4. Działania wymienione w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, a także koszty panelu europejskiego finansowane są z puli środków finansowych, o której mowa w art. 20.

Artykuł 18

Ocena

1. Komisja zapewnia niezależną, zewnętrzną ocenę działania. Oceny tej dokonuje się co sześć lat, zgodnie z harmonogramem zamieszczonym w załączniku, i dotyczy ona wszystkich elementów, w tym skuteczności procedur związanych z prowadzeniem działania, liczby obiektów, skutków działania, poszerzania jego zakresu geograficznego, sposobów jego udoskonalenia oraz tego, czy działanie powinno być kontynuowane.
2. W terminie sześciu miesięcy od zakończenia oceny przewidzianej w ust. 1 Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komitetowi Regionów sprawozdanie dotyczące tej oceny, załączając w stosownych przypadkach odpowiednie wnioski.

Artykuł 19

Przepisy przejściowe

1. Państwa członkowskie, które nie uczestniczyły w międzyrządowej inicjatywie na rzecz Znaku Dziedzictwa Europejskiego z 2006 r. (zwanej dalej „inicjatywą międzyrządową”), mogą dokonać wstępnej selekcji maksymalnie czterech obiektów w 2013 r. do celów przyznania znaku.

2. Państwa członkowskie, które uczestniczyły w inicjatywie międzyrządowej, mogą dokonać wstępnej selekcji maksymalnie czterech obiektów w 2014 r. do celów przyznania znaku. Mogą one zgłosić obiekty, którym przyznano już znak w ramach inicjatywy międzyrządowej.

3. Wszystkie obiekty, o których mowa w ust. 1 i 2, zostają ocenione przez panel europejski na podstawie tych samych kryteriów wyboru, co pozostałe obiekty, i zostaje do nich zastosowana ta sama procedura.

4. Jeżeli jeden z obiektów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie spełnia kryteriów wyboru lub niezbędne są dalsze informacje, panel europejski rozpoczyna – za pośrednictwem Komisji – dialog z danym państwem członkowskim w celu zbadania, czy wniosek może zostać poprawiony przed wydaniem decyzji. W razie potrzeby można zorganizować wizyty w danym obiekcie.

Artykuł 20

Przepisy finansowe

1. Pula środków finansowych przeznaczonych na wprowadzenie w życie działania w okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. wynosi 650 000 EUR.
2. Roczne środki zatwierdzane są przez władzę budżetową w granicach wieloletnich ram finansowych.

Artykuł 21

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

...
Przewodniczący

W imieniu
Rady

...
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Harmonogram

Rok	
2011	Wejście w życie decyzji Prace przygotowawcze
2012	Prace przygotowawcze
2013	Pierwsza selekcja obiektów dokonywana przez państwa członkowskie, które nie uczestniczyły w inicjatywie międzyrządowej
2014	Pierwsza selekcja obiektów dokonywana przez państwa członkowskie, które uczestniczyły w inicjatywie międzyrządowej
2015	Selekcja
2016	Monitorowanie
2017	Selekcja
2018	Ocena znaku
2019	Selekcja
2020	Monitorowanie
2021	Selekcja
2022	—
2023	Selekcja
2024	Monitorowanie Ocena znaku
2025	Selekcja
...	...

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

1. Komisja przyjęła swój wniosek dnia 9 marca 2010 r.
2. Komitet Regionów wydał opinię w dniu 9 czerwca 2010 r.
3. Parlament Europejski przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu podczas posiedzenia plenarnego w dniu 16 grudnia 2010 r.
4. W dniu 19 lipca 2011 r. Rada przyjęła stanowisko w pierwszym czytaniu zgodnie z art. 294 ust. 5 TFUE.

II. CEL

Na początku w 2006 r. znaku dziedzictwa europejskiego był inicjatywą międzyrządową. Z powodu pewnych niedociągnięć w praktycznych ustaleniach dotyczących inicjatywy Rada zwróciła się do Komisji o przedstawienie wniosku w sprawie ustanowienia przez Unię Europejską znaku dziedzictwa europejskiego. Działanie Unii Europejskiej na rzecz znaku dziedzictwa europejskiego ma służyć następującym trzem zestawom celów:

- 1) ogólnym celem jest wzmocnienie wśród obywateli europejskich poczucia przynależności do Unii, opartego na wspólnych elementach historii i dziedzictwa kulturowego, a także na uznaniu walorów różnorodności oraz wzmocnienie dialogu międzykulturowego;
- 2) celem pośrednim jest podkreślenie symbolicznej wartości obiektów, które odegrały znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii, i nadanie im odpowiedniej rangi oraz poprawa rozumienia przez europejskich obywateli historii tego kontynentu i procesu budowania Unii, a także ich wspólnego, a jednocześnie różnorodnego dziedzictwa kulturowego;
- 3) cel szczegółowy odnosi się do bezpośrednich korzyści, które mają przynieść obiekty w wyniku działań związanych ze znakiem dziedzictwa europejskiego.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu jest rezultatem nieformalnych kontaktów pomiędzy Parlamentem Europejskim, Komisją i Radą przewidzianych w pkt 16–18 wspólnej deklaracji w sprawie praktycznych zasad dotyczących stosowania procedury współdecyzji⁽¹⁾.

Pomimo że stanowisko w pierwszym czytaniu zawiera pewne zmiany w stosunku do pierwotnego wniosku Komisji, tak pod względem struktury, jak i treści, zachowane zostało podstawowe podejście zaproponowane przez Komisję oraz wszystkie główne elementy zawarte w jej wniosku: dwuetapowy proces selekcji (selekcja wstępna na szczeblu krajowym, a następnie selekcja na szczeblu unijnym), ocena dokonywana przez europejski panel niezależnych ekspertów, wyznaczenie obiektów przez Komisję i wprowadzenie środków gwarantujących przejście od inicjatywy międzyrządowej do działania Unii Europejskiej. Najważniejsze zmiany przedstawiono w części A i B.

A. Zmiany w strukturze aktu

Zgodnie z wspólnym praktycznym przewodnikiem redagowania prawodawstwa wspólnotowego stanowisko w pierwszym czytaniu gromadzi wszystkie definicje w jednym artykule (art. 2 – „Definicje”). Zmiana ta dotyczy definicji „obiektów międzynarodowych”, poprzednio umieszczonej w art. 12, i definicji „krajowych obiektów tematycznych”, poprzednio umieszczonej w art. 13.

⁽¹⁾ Dz.U. C 145 z 30.6.2007, s. 5.

B. Zmiany w treści aktu**i. Definicje (art. 2)**

Odnośna poprawka Parlamentu Europejskiego: 8

Stanowisko w pierwszym czytaniu rozszerza definicję obiektów zawartą w pierwotnym wniosku Komisji, tak by obejmowała ona trzy nowe rodzaje obiektów: podwodne, archeologiczne i przemysłowe.

ii. Zakres geograficzny (art. 18 ust. 1, motyw 13)

Odnośne poprawki Parlamentu Europejskiego: 6, 59

Stanowisko w pierwszym czytaniu jest zgodne z podstawowym podejściem przedstawionym we wniosku Komisji, według którego podczas procesu oceny obok innych elementów należy przeanalizować poszerzenie zakresu geograficznego przedmiotowego działania (art. 18 ust. 1). Zgodnie z motywem 13 poszerzenie zakresu geograficznego powinno zostać przeanalizowane już podczas pierwszej oceny, tzn. 6 lat po wejściu w życie odnośnej decyzji, co umożliwiłoby przetestowanie funkcjonowania działania najpierw w państwach członkowskich UE przed udostępnieniem go – o ile będzie to stosowne – państwom spoza UE.

iii. Europejski panel niezależnych ekspertów (art. 8)

Odnośne poprawki Parlamentu Europejskiego: 34, 35, 36

Uczestnictwo Komitetu Regionów w procedurach selekcji i monitorowania ma duże znaczenie, ponieważ obiekty dziedzictwa kulturalnego często są zarządzane przez władze lokalne lub regionalne. Pogląd ten odzwierciedlono w stanowisku w pierwszym czytaniu, poszerzając grono członków panelu europejskiego mianowanych przez Parlament, Radę i Komisję o eksperta wyznaczonego przez Komitet Regionów (art. 8 ust. 2). Stanowisko w pierwszym czytaniu podkreśla potrzebę dopilnowania przez odnośne instytucje europejskie, by eksperci uzupełniali się pod względem wiedzy fachowej i by reprezentacja ekspertów była geograficznie wyważona (art. 8 ust. 3).

iv. Częstotliwość selekcji (art. 10 ust. 2)

Odnośna poprawka Parlamentu Europejskiego: 40

Zgodnie ze stanowiskiem w pierwszym czytaniu selekcja obiektów ma odbywać się co dwa lata, a nie co roku, jak początkowo proponowała Komisja, przy czym głównym powodem tej zmiany jest chęć uniknięcia niekontrolowanego wzrostu liczby obiektów, co mogłoby zmniejszyć prestiż i jakość znaku. Ponadto dwuletni cykl gwarantuje, że w rozsądnym czasie osiągnięta zostanie masa krytyczna obiektów, dzięki czemu znak stanie się publicznie znany.

v. Usprawnienie dostarczania informacji przez Komisję (art. 10 ust. 5, art. 11 ust 4, art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 5 i 6)

Odnośne poprawki Parlamentu Europejskiego: 43, 45, 49, 55, 56

Stanowisko w pierwszym czytaniu nakłada na Komisję obowiązek informowania Parlamentu, Rady i Komitetu Regionów na każdym etapie procesu selekcji o: wstępnej selekcji obiektów przez państwa członkowskie, selekcji dokonywanej przez panel europejski, wyznaczeniu wybranych obiektów przez Komisję, odebraniu znaku i rezygnacji ze znaku. Dzięki tak przejrzystej procedurze wszystkie podmioty będą miały sposobność zgłoszenia Komisji wszelkich uwag dotyczących proponowanych obiektów (art. 10 ust. 5).

vi. Obiekty międzynarodowe (art. 2 ust. 2, art. 12, motyw 15)

Odnośna poprawka Parlamentu Europejskiego: 46

Stanowisko w pierwszym czytaniu popiera tego rodzaju obiekt w kształcie zawartym w pierwotnym wniosku Komisji. Bardziej szczegółowo definiuje jednak warunki, jakie taki obiekt będzie musiał spełniać, w szczególności potrzebę wyznaczenia koordynatora i obowiązek konsultowania się obiektów uczestniczących w obiekcie międzynarodowym ze swoimi odpowiednimi władzami krajowymi (art. 12 ust. 2).

vii. **Krajowe obiekty tematyczne (art. 2 ust. 3, art. 13, motyw 14)**

Stanowisko w pierwszym czytaniu ustanawia „krajowe obiekty tematyczne” jako nowy rodzaj obiektów, dzięki czemu obiekty znajdujące się w danym państwie członkowskim połączone wspólnym tematem mogą składać wspólny wniosek.

viii. **Rezygnacja (art. 16 ust. 6)**

Oдносна poprawka Parlamentu Europejskiego: 56

Stanowisko w pierwszym czytaniu ustanawia nową procedurę, która umożliwi zrezygnowanie ze znaku obiektom, które nie chcą już uczestniczyć w działaniu. Przepis ten jest zgodny z dobrowolnym charakterem działania (art. 4).

ix. **Przepisy przejściowe (art. 19, motyw 11)**

Stanowisko w pierwszym czytaniu jest zgodne z podstawowym podejściem pierwotnego wniosku Komisji gwarantującym przejście od inicjatywy międzyrządowej do działania zarządzanego przez Unię Europejską; dokona się ono dzięki umożliwieniu państwom członkowskim proponowania także obiektów, które uprzednio otrzymały znak w ramach inicjatywy międzyrządowej. Wszystkie obiekty zgłoszone do znaku w dwuletnim cyklu selekcji podczas obowiązywania przepisów przejściowych będą musiały zostać ocenione zgodnie z tymi samymi kryteriami i przejść te same procedury co obiekty nominowane w zwykłym okresie (art. 19 ust. 3). Z myślą o zagwarantowaniu równego traktowania państw członkowskich, których obiekty otrzymały znak międzyrządowy, i tych, które nie mają takich obiektów, w tekście stanowiska w pierwszym czytaniu wyznacza się maksymalną liczbę czterech obiektów, które może wyznaczyć dowolne państwo członkowskie zgodnie z przepisami przejściowymi. Artykuł 19 proponowany przez Komisję został przeredagowany tak, by wyjaśnić i uprościć procedury w okresie przejściowym.

x. **Przepisy finansowe (art. 20)**

Kwota koperty finansowej proponowana początkowo przez Komisję była oparta na założeniu, że pierwsza procedura selekcji odbędzie się w 2012 r. Z uwagi na fakt, że w nowym tekście dodaje się jeden rok na prace przygotowawcze, budżet europejskiego działania na okres 2012–2013 został zmniejszony do 650 000 EUR.

IV. PODSUMOWANIE

Stanowisko w pierwszym czytaniu, będące rezultatem nieformalnych negocjacji pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, podtrzymuje podejście i strukturę prawną zaproponowane przez Komisję. Ustanawia wspólne, jasne i przejrzyste kryteria i procedury dla europejskiego znaku dziedzictwa oraz ściślejszą koordynację między państwami członkowskimi. Wprowadzono duże zmiany, jeśli chodzi o częstotliwość selekcji, skład panelu europejskiego, rodzaj obiektów i dostarczanie informacji. Dodano również pewne istotne wyjaśnienia odnośnie do definicji, kryteriów, warunków dla obiektów międzynarodowych i krajowych obiektów tematycznych, rezygnacji i przepisów przejściowych.
